

สัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
อ.สุวิทย์ พรพานิช
ผู้พิพากษาศาลฎีกา

คำฟ้อง มาตรา ๑๕๘

▶ **มาตรา ๑๕๘**

+ ส่วนสำคัญ คือ (๕) (๖) และ (๗)

+ จะสัมพันธ์กับ

มาตรา ๑๖๑ การสั่งคำฟ้อง

มาตรา ๑๖๓ และ ๑๖๔ การแก้ไขเพิ่มเติมฟ้อง

มาตรา ๑๗๒ (๒) และ (๓) ข้อเท็จจริงทางพิจารณาแตกต่างกับฟ้อง

บรรยายฟ้อง

▶ มาตรา ๑๕๘ (๕) บรรยายฟ้อง

๑. **การกระทำ**ทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด
(องค์ประกอบของความผิด ทั้งภายนอกและภายใน)
๒. **ข้อเท็จจริงและรายละเอียด** เกี่ยวกับ
 - ๒.๑ เวลา
 - ๒.๒ สถานที่
 - ๒.๓ บุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้อง

▶ บรรยายองค์ประกอบของความผิด

- + **องค์ประกอบภายนอก**
- + **องค์ประกอบภายใน** เช่น “**เพื่อ**” ป.อาญา ม.๒๖๔
- + **พฤติการณ์พิเศษ** เช่น “**น่าจะ**” ป.อาญา ม.๒๒๐ ม.๓๒๖

▶ **องค์ประกอบภายนอก**

๑. โดยหลักแล้วควรจะใช้ถ้อยคำตามกฎหมายแล้วเพิ่มหรือสอดแทรกข้อเท็จจริงเข้าไปกับการกระทำตามองค์ประกอบของความผิด
๒. ใช้คำอื่นที่มีความหมายเดียวกับคำในกฎหมายแทนได้ เช่น

“บังอาจ” แทน “โดยทุจริต”

ฎ. ๒๙๐๒/๔๗ ใช้คำว่า “บังอาจ” แทนคำว่า “โดยทุจริต” ในข้อหาฉ้อโกงได้

▶ *ใช้คำว่า **“ผู้ใหญ่บ้าน”** แทน **“เจ้าพนักงาน”** ได้

ฎ. ๗๐๖/๑๖ บรรยายฟ้องใช้คำว่า “ผู้ใหญ่บ้าน” แทน “เจ้าพนักงาน”

ฎ. ๓๓๘/๕๒ บรรยายฟ้องข้อหาความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ว่าจำเลยเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยไม่มีถ้อยคำว่าจำเลยเป็นเจ้าพนักงาน ถือว่าโจทก์ได้บรรยายฟ้องแล้วว่าจำเลยเป็นเจ้าพนักงาน เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ ฯ

- ▶ **ต.** คำบางคำที่แสดงการกระทำหลายอย่างหรือที่มีความหมายพิเศษแล้ว จะใช้ถ้อยคำตามกฎหมายเพียงอย่างเดียวไม่ได้ต้องระบุข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องมาพอสมควรที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีด้วย มิฉะนั้นจะเป็นฟ้องเคลือบคลุมได้ เช่น **ประมาท** ต้องบรรยายด้วยว่า ประมาทอย่างไร **อนาจาร**
- ▶ **ฎ. ๒๔๑/๙๓** คำฟ้องโจทก์ไม่ได้บรรยายว่าจำเลยขับรถรางโดยประมาทด้วยอาการอย่างไร หรือชนในลักษณะอย่างไรที่แสดงถึงความประมาท

- ▶ **อนาจาร** ตามป.อาญา ม.๒๗๘-๒๗๙ ต้องบรรยายด้วยว่ากระทำโดยอนาจารอย่างไร
- ▶ **ข้อสังเกต** หากอนาจารเป็นองค์ประกอบภายใน เช่น ข้อหาพรากรผู้เยาว์เพื่อการอนาจาร ไม่ต้องบรรยายว่าเพื่อการอนาจารอย่างไร
- ▶ **ฎ. ๖๖๓๒/๔๐** บรรยายฟ้องว่าพรากรเด็กหญิง ส. ไปเพื่อการอนาจาร ถือว่าบรรยายฟ้องครบองค์ประกอบความผิดแล้ว ไม่ต้องบรรยายว่าจำเลยกระทำอนาจารอย่างไร ไม่เคลือบคลุม

▶ เหตุการณ์

หากเข้าเหตุการณ์ โจทก์ต้องบรรยายลักษณะของเหตุการณ์มาด้วย มิฉะนั้น
จะลงโทษตามบทกฤษฎีกาไม่ได้ แต่ยังลงโทษธรรมดาได้

ฎ. ๖๔๑๖/๓๔ พ้องพยายามฆ่า ไม่ได้บรรยายฟ้องว่าได้รับอันตรายสาหัสอย่างไร
เมื่อไม่มีเจตนาฆ่า ลงโทษตาม ม.๒๙๗ ไม่ได้ ลงได้เพียง ม.๒๙๕

สรุป ๑. คำฟ้องสมบูรณ์บทธรรมดา แต่ไม่สมบูรณ์บทกฤษฎีกา

๒. ต้องขอให้ลงโทษบทกฤษฎีกาด้วย มิฉะนั้นจะเกินคำขอ (ฎ.๔๓๓๗/๕๒)

▶ **ข้อสังเกต** เอกสารท้ายฟ้องถือเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้อง สามารถนำไป
เติมเต็มคำฟ้องในส่วนที่ขาดได้

ฎ.๗๑๗๕/๔๗ แม้โจทก์ไม่ได้บรรยายมาในคำฟ้องว่าผู้เสียหายได้รับ
อันตรายสาหัส แต่ตามคำฟ้องก็กล่าวกับผู้เสียหายมีบาดแผลหรือ
เจ็บป่วยด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่า ๒๐ วัน ตามรายการตรวจ
ชั้นสูตรบาดแผลท้ายฟ้องโดยระบุว่าใช้เวลารักษา ๔๕ วัน

ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้อง ถือว่าโจทก์บรรยายฟ้องแล้วว่าสาหัส

▶ **ข้อสังเกต** **** แต่ถ้าเป็นสิ่งที่อยู่ในสำนวนมัดฟ้องฝากขัง
 แม้ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของคำฟ้อง แต่ก็เป็นส่วนประกอบของ
 คำฟ้องศาลสามารถนำมาประกอบการพิจารณาว่า
 ฟ้องโจทก์สมบูรณ์หรือไม่ได้ กรณี “พออนุโลมได้ว่าเป็น
 ส่วนประกอบของคำฟ้อง” (ฎ.๑๒๒๒/๔๖)

บรรยายฟ้องเรื่องเวลา

▶ บรรยายฟ้องเรื่องเวลา

๑. พอสสมควรเท่าที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี
๒. กม.ใช้คำว่าเวลา แต่แนวฎีกา ต้อง **วันที่ / เดือน / พ.ศ. และเวลา**
๓. เวลาต้องระบุด้วยว่าเป็น **กลางวัน หรือกลางคืน**
๔. หากเวลากลางคืนต้องระบุด้วยว่า **ก่อนเที่ยง หรือหลังเที่ยง**
๕. เวลา หมายถึง **เวลาที่เกิดการกระทำความผิด**

ข้อสังเกต

๑. **ระบุเวลาเป็นนาฬิกา**ได้เพราะชัดเจนและยังทำให้จำเลยเข้าใจได้ดี

ฎ. ๘๐๖๖/๕๙ แม้ไม่ระบุเวลาเป็นกลางวันหรือกลางคืน แต่ระบุเป็นนาฬิกาก็เป็นเวลาชัดเจน ทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีกว่ากลางวันหรือกลางคืนเสียอีก

๒. บางข้อหา **แม้ไม่ได้ระบุว่าเป็นกลางวันหรือกลางคืนก็เข้าใจได้**ว่าเป็นเวลาอะไร หรือจะเป็นเวลากลางวันหรือกลางคืนก็ไม่ใช้สาระสำคัญ

ฎ. ๑๕๑๗/๕๒ บรรยายฟ้องว่าธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินวันที่ ...แต่ไม่ได้ระบุว่าเป็นเวลากลางวันหรือกลางคืน จึงขาดสาระสำคัญของเรื่องเวลา เมื่อบรรยายว่าธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินก็พอเข้าใจว่าเป็นเวลากลางวันอันเป็นเวลาทำการปกติของธนาคาร

๓. บางความผิด**เกิดในเวลาราชการ** แม้ไม่ระบุว่าเป็นเวลากลางวันก็สมบูรณ์

ฎ. ๘๖๘-๙/๙๕ ฟ้องว่าเบิกความเท็จ**ในศาล** โดยระบุแต่เพียงวัน เดือน พ.ศ. ก็พอเข้าใจได้ว่าหมายถึงเวลากลางวัน

ฎ. ๑๐๓/๙๕ ฟ้องระบุวัน เดือนและปีที่จำเลยทำหนังสือปลอมไป**แสดงต่อ** **เจ้าพนักงานที่ดิน** แต่ไม่ได้ระบุเวลาว่าเป็นกลางวันหรือกลางคืนก็ย่อมเข้าใจได้ว่าเป็นเวลาราชการซึ่งเป็นเวลากลางวัน

๔. ไม่ใส่เวลาทำความเข้าใจเนื่องจากความผิดพลาดในการเรียง โดยมีวัน เดือน พ.ศ.

และ**เวลากลาง ...** โดยลืมเติม “วัน” หรือ “คืน”

ฎ. ๑๖๒๖/๐๖ (ญ) โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยกระทำผิดเมื่อวันที่ ๑๐ ม.ค. ๒๕๐๕

เวลากลาง ... นั้น เป็นความผิดพลาดจากการเรียง โดยตกคำว่า “วัน” หรือ “คืน”

ซึ่งความผิดฐานเล่นการพนันสลากกินรวบนี้จะกระทำผิดในเวลากลางวันหรือ

กลางคืนก็หาเป็นสาระสำคัญ เมื่อจำเลยไม่หลงข้อต่อสู้และเข้าใจมาโดยตลอดว่า

จำเลยทำผิดเวลากลางคืน **ข้อบกพร่อง** จึงไม่ถึงขนาดจะเป็นฟ้องที่ไม่สมบูรณ์

๕. หากไม่ทราบเวลาแน่นอน **ใช้ประมาณได้** (ฎ.๖๙๐/๓๖)

๖. ตามรูปคดีผู้เสียหายอาจไม่ทราบเวลา แต่ผู้กระทำผิดจะทราบที่**ระบุช่วงเวลาได้**

เช่น ยักยอก ลักทรัพย์ (ฎ.๔๘๐๓/๔๕)

ฎ.๑๓๓๐/๐๖ ฟ้องว่าจำเลยยักยอกเงินโดยโจทก์เพียงแต่ระบุวันเวลาที่มอบเงิน

กับวันเวลาที่ตรวจสอบบัญชีพบและรู้ว่าจำเลยยักยอก แม้ไม่ได้ระบุเวลา

ที่ยักยอกก็เป็นฟ้องที่สมบูรณ์แล้ว

๗. ฟ้องว่าจำเลยทำผิดหลังวันที่โจทก์ฟ้อง เป็นฟ้องที่ไม่แจ้งชัดเพียงพอที่จะทำ
ให้จำเลยเข้าใจข้อหาและต่อสู้คดีได้ถูกต้อง แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพ
ก็ลงโทษไม่ได้ (ฎ. ๔๙๗๔/๕๓) เป็นเรื่องฟ้องหลักทรัพย์รับของโจร
แต่บรรยายฟ้องรับของโจรคาบเกี่ยวมาถึงหลังวันฟ้อง และจำเลยรับสารภาพ
ฐานรับของโจร
๘. ถ้าข้อเท็จจริงเรื่อง **เวลาต่างกับทางพิจารณา** ลงโทษได้ตาม ม.๑๙๒ วรรค ๓ **แต่ถ้า**
ไม่บรรยายเวลาเลย เป็นฟ้องที่ไม่ชอบตาม ม.๑๕๘ (๕) ศาลต้องยกฟ้อง
(ฎ.๔๙๗๖/๕๖)

บรรยายฟ้องเกี่ยวกับสถานที่

▶ แนวฎีกา

๑. ถ้า **ต่างจังหวัด** ต้องระบุอย่างน้อย **ตำบล อำเภอ และจังหวัด**
๒. ถ้า **กทม.** ต้องระบุอย่างน้อย **แขวง เขต และกทม.**

ฎ.๑๙๖๐/๕๙ ส่วนตำบลเป็นข้อเท็จจริงซึ่งเป็นรายละเอียดที่โจทก์
สามารถนำสืบได้

ฎ.๔๓๗๘/๕๘ ที่เกิดเหตุมี ๒ แห่ง บรรยายมาแห่งเดียวถือว่าฟ้องสมบูรณ์

▶ ข้อสังเกต

๑. แม้**ไม่ได้ระบุ** ตำบล, อำเภอ,หรือ จังหวัด, แต่ดูจากคำฟ้องจำเลย**สามารถเข้าใจได้ว่าเหตุเกิดที่ใด** ก็ถือว่าพอสมควรที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีแล้ว
 - ฟ้องว่าเบิกความเท็จที่ศาลอาญา
๒. ใน**คำฟ้องไม่ระบุ** แต่ใน**คำร้องขอฝากขัง**ที่อ้างถึงในคำฟ้องระบุสถานที่เกิดเหตุ แม้ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของคำฟ้อง แต่ก็เป็นส่วนประกอบของคำฟ้อง ศาลสามารถนำมาประกอบการพิจารณาว่าฟ้องโจทก์สมบูรณ์หรือไม่ได้ (ฎ.๑๒๒๒/๕๖)

- ▶ ฎ. ๕๙๑/๓๔ คำฟ้องระบุว่าเหตุเกิดที่บริษัท ก. แต่ได้ระบุว่าบริษัท ก. อยู่ที่ใด แต่ตอนท้ายคำฟ้องกล่าวว่าระหว่างสอบสวนถูกควบคุมตามหมายขังในสำนวนฝากขัง ซึ่งระบุว่าบริษัท ก.อยู่ที่ ต.สำโรงใต้ อ.พระประแดง สป. พออนุมูลมว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้อง
- ▶ ฎ. ๑๕๖๘/๕๔ เป็นเรื่องเวลาที่**ไม่ได้ระบุ**ในคำฟ้อง แต่อ้างสำนวนฝากขังที่แนบสำเนาหมายจับที่ระบุเวลาไว้

สรุป

โดยตามแนวฎีกาทั้งหมดถือว่า

๑. สิ่งที่มาทำคำฟ้องเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้อง
๒. สิ่งที่มาในคำฟ้องที่อยู่ในคำร้องขอคัดฟ้อง ฝากนั่ง เป็นเป็นส่วนประกอบของคำฟ้อง ศาลสามารถ นำมาประกอบการพิจารณาว่าฟ้องโจทก์สมบูรณ์หรือไม่ได้ กรณีที่ “พออนุโลมได้ว่าเป็นส่วนประกอบของคำฟ้อง”

๓. หากสถานที่เกิดเหตุเป็นองค์ประกอบของความผิด หรือเป็นเหตุฉกรรจ์ จะต้องระบุมาให้ชัดเจน เช่น. ลักทรัพย์ในท่าอากาศยาน ตาม ม.๓๓๕(๙)
๔. บางกรณีที่ไม่อาจทราบได้เลยว่าเหตุเกิดที่ส่วนใดของประเทศ เพราะ ผู้กระทำความผิดทำโดยล้าพั้งและไม่มีพยานรู้เห็น ก็สามารถระบุ สถานที่เกิดเหตุกว้าง ๆ ว่าเหตุเกิดในประเทศไทยได้โดยไม่ต้องระบุ ตำบล / อำเภอ / จังหวัด

ฎ. ๓๗๙๙/๕๗ การกระทำความผิดอาญาบางอย่าง ผู้กระทำอาจทำโดยลำพัง ไม่มีพยานรู้เห็น โจทก์ฟ้องว่าจำเลยหมิ่นประมาททางโทรศัพท์มาจากญี่ปุ่น และขณะนั้นจำเลยทำงานอยู่ที่บริษัท อ.ในไทย แต่ไม่ทราบว่าวันนั้นจำเลยอยู่ที่ไหน และจำเลยยังมีภูมิลำเนาที่บริษัท ข. **จะเห็นได้ว่าเหตุเกิดที่ญี่ปุ่นและไทย แต่จะเกิดที่ใดในประเทศไทยไม่ทราบแน่ชัด** การที่โจทก์บรรยายฟ้องว่าสถานที่เกิดเหตุที่ญี่ปุ่นและไทยนั้น จำเลยสามารถรู้และเข้าใจข้อที่จำเลยถูกกล่าวหา เพราะคำฟ้องได้กล่าวถึงบุคคลและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำความผิดมาพอสมควรที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีแล้ว

บรรยายฟ้องบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้อง

๑. ไม่ทราบชื่อก็ไม่จำเป็นต้องระบุชื่อ

ฎ. ๓๙๗/๓๐ ศดีลักทรัพย์ตามปกติต้องระบุชื่อเจ้าของทรัพย์เพื่อให้จำเลยต่อสู้คดี แต่ถ้าไม่ทราบก็ไม่ต้องระบุชื่อ แต่ต้องกล่าวไว้พอสมควรที่จะทำให้จำเลยเข้าใจ ๑

๒. ถ้าบุคคล หรือสิ่งของเป็นองค์ประกอบความผิดต้องบรรยายให้ครบ

ฎ. ๒๔๒๒/๓๐ บรรยายฟ้องข้อหาชิงทรัพย์โดย **ไม่บรรยายว่าทรัพย์ที่ถูกประทุษร้าย เป็นของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย** เป็นฟ้องที่ขาดสาระสำคัญและองค์ประกอบของความผิด

▶ **๓. แม้ไม่ได้ระชื้อเจ้าของทรัพย์สิน แต่ในสำนวนฝากขังมีชื่อก็ถือว่าระบุแล้ว**

(ฎ. ๑๒๙๐/๒๑ และ ฎ. ๙๕๘๗/๙๕)

▶ **๔. ข้อหาพยายามลักทรัพย์ก็ต้องบรรยายฟ้องว่าจำเลยจะลักอะไร**

แต่ถ้าลักษณะของความผิดไม่อาจทราบได้ว่าทรัพย์สินที่จำเลยจะลักเป็นทรัพย์สินอะไร และมีมูลค่าเพียงใด หากจำต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เพราะจำเลยเพียงแต่ลงมือกระทำเท่านั้นแต่ยังไม่ได้เอาทรัพย์สินไป จึงเป็นการบรรยายฟ้องที่ครบถ้วนแล้ว

ฎ.๑๐๘๕๔/๕๓ พยายามลักทรัพย์ผู้ประสบคลื่นยักษ์ทsunami

▶ **๕. ข้อหาหมิ่นประมาท ต้องบรรยายฟ้องว่าจำเลยใส่ความต่อบุคคลที่ ๓ แต่ไม่ต้องระบุว่าบุคคลที่ ๓ เป็นใคร (ฎ.๘๙๔-๗/๐๖)**

▶ **๖. ปลอมเอกสารสิทธิหรือเอกสารราชการ แม้ระบุว่าเป็นเอกสารใด แต่ไม่ได้ระบุว่าเอกสารสิทธิหรือเอกสารราชการ ลงโทษได้เพียงปลอมเอกสาร ตาม ม.๒๖๔ (ฎ. ๒๙๕๔/๔๗ ฟ้องปลอมสัญญาเช่าและขอให้ลงโทษฐานปลอมเอกสารสิทธิตาม ม.๒๖๕ แต่ไม่ได้บรรยายฟ้องว่าสัญญาเช่าเป็นเอกสารสิทธิตามคำนิยาม ม.๑(๙))**

ม.๑(๙) เอกสารสิทธิ เอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ

▶ **ค. ฟ้องปลอมเช็ค** ไม่ต้องบรรยายฟ้องว่าเช็คเป็นตัวเงิน เพราะ **ปพพ.**

มาตรา ๘๙๘ ระบุว่าเช็คเป็นตัวเงิน

ฎ. ๙๐๕๑/๕๗ ฟ้องปลอมเช็คโดยไม่ได้บรรยายฟ้องว่าปลอมตัวเงิน เมื่อเช็คเป็นตัวเงินประเภทหนึ่ง จึงถือว่าฟ้องขอให้ลงโทษข้อหาปลอมตัวเงินด้วยแล้ว (ฎีกานี้มีประเด็นตามป.วิอาญา ม.๑๙๒ ว.๕)

ม.๘๙๘ อันตัวเงินมี ๓ ประเภทคือ **ตัวแลกเงิน** **ตัวสัญญาใช้เงิน** และ **เช็ค**

สรุป ม.๑๕๘(๕)

▶ **ก.หากบรรยายฟ้องไม่ครบองค์ประกอบความผิด** จะส่งผลดังนี้

๑. เป็นฟ้องที่ขาดสาระสำคัญของความผิด ในชั้นตรวจคำฟ้องตาม ม.๑๖๑

ศาลไม่มีอำนาจสั่งให้โจทก์แก้ฟ้อง (**ฎ.๒๗๔/๕๖**)

๒. หากศาลรับฟ้องไว้แล้วโจทก์ก็ขอแก้ฟ้องไม่ได้ (**ฎ.๒๐๐๖/๕๑**)

๓. แม้จำเลยจะรับสารภาพศาลก็ลงโทษไม่ได้ (**ฎ.๑๕๗๒๖/๕๗**)

๔. ศาลยกฟ้องแล้วฟ้องใหม่ไม่ได้ เพราะถือว่าได้วินิจฉัยเนื้อหาของความผิด

เป็นฟ้องซ้ำตาม ม.๓๙(๔) (**ฎ.๖๗๗๐/๕๖**) (**ฎ.๒๗๕๔/๕๔**)

(**ฎ.๖๗๘/๐๒ (ญ)**)

- ▶ **ข. ไม่ระบุเวลา สถานที่ หรือบุคคล ถือว่าเป็นรายละเอียด ไม่ใช่องค์ประกอบของความผิด หากไม่ระบุ หรือระบุมาแต่เคลือบคลุม**
- (๑) ในชั้นตรวจคำฟ้อง ศาลสั่งให้โจทก์แก้ได้ ตาม ม. ๑๖๑
 - (๒) โจทก์ขอแก้ได้ ตาม ม. ๑๖๓
 - (๓) หากรับฟ้องแล้วโจทก์ไม่ขอแก้ ศาลต้องยกฟ้องเท่านั้น จะสั่งแก้ไม่ได้ เพราะล่วงเลยเวลาแล้ว

- ▶ **ผลการยกฟ้องเรื่อง เวลา สถานที่ บุคคลหรือสิ่งของ**
- ๑. ถ้ายกฟ้องเพราะโจทก์ไม่ได้ระบุ เวลา / สถานที่ ฟ้องใหม่ไม่ได้เป็นฟ้องซ้ำ
 - เป็นฟ้องที่ไม่มีเวลาหรือสถานที่ที่จำเลยกระทำความผิด
 - ถือว่าได้วินิจฉัยเนื้อหาของความผิดแล้ว
- ฎ.๑๙๘๓/๙๙ ฎ.๑๕๗๖/๙๕ ฎ.๖๘๗/๐๒**

- ▶ **๒. ถ้าระบุเวลาและสถานที่แล้ว** แต่ที่ระบุมานั้นไม่สามารถทำให้จำเลยเข้าใจ
ข้อหาได้ดี
- เป็นฟ้องเคลือบคลุม
 - **ฟ้องใหม่ได้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ**

ฎ.๑๕๗๐/๒๔ ศาลยกฟ้องว่าเป็นฟ้องเคลือบคลุมเพราะบรรยายรายละเอียด
เวลาในอนาคต ไม่ใช่ยกฟ้องตาม ม.๑๘๕ ฟ้องใหม่ได้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ
(ฎ.๒๓๓๑/๑๔)

มาตรา ๑๕๘ (๖)

- ▶ **ส่วนของคำขอท้ายฟ้อง** “ **อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้น
เป็นความผิด**”

๑. อ้างมาตราเท่านั้น ไม่ต้องระบุวรรค หรืออนุมาตรา แต่คำพิพากษาต้องระบุวรรค

ฎ. ๙๒๓๙/๑๗ ป.วิอาญา ม.๑๕๘(๖) บังคับให้อ้างมาตรา หาได้บังคับให้โจทก์
ต้องระบุวรรคของมาตราด้วยไม่

ฎ.๓๕๒๒/๕๕ **บทอุกฤษฏ์**เป็นมาตราซึ่งบัญญัติว่าเป็นความผิด ต้องระบุมิฉะนั้นเกินคำขอด้วย

๒. ระบุเฉพาะมาตราซึ่งบัญญัติว่าเป็นความผิด ส่วนมาตราอื่น
ที่ไม่ได้เป็นความผิดโดยตรงไม่ต้องอ้าง

- ▶ **ตัวการร่วม ม.๘๓ (ฎ.๒๓๑๒/๕๔ , ๕๙๕/๑๕)**
- ▶ **บวกโทษ ม.๕๘ (ฎ.๗๖๔/๐๘)**
- ▶ **หลายกรรม ม.๙๑ (ฎ.๔๐/๔๖)**
- ▶ **กรรมเดียว ม.๙๐ (ฎ.๑๒๕๑๐/๔๗)**
- ▶ **ริบของกลาง ม.๓๒ , ๓๓ (ฎ.๔๗๔/๙๘)**
- ▶ **เพิ่มโทษ ม.๙๒, ๙๓ (ฎ.๙๔๗/๒๐) (ฎ.๘๔๙๙/๕๗)**
- ▶ ***** แต่ถ้าเป็นบทบรรณาธิหรือบทหนัก ฎ.๕๓๓๗/๕๒ ถือเป็นบทบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดจึงต้องระบุมตาม ม.๑๕๘(๖)**

๓. ใน พ.ร.บ. ที่มี**บทห้ามและบทลงโทษแยกมาตรากัน** ต้องอ้างทั้งสองบท .. แต่
ฎ.๑๒๗๑/๔๑ อ้างเพียงบทห้าม หรือเพียงบทลงโทษอย่างเดีวก็ใช้ได้
(ฎ.๖๒๕/๙๐)
- ๔.กรณี**มีการแก้ไข** อ้างบทที่แก้ไขโดยไม่ต้องอ้างกฎหมายเดิม **(ฎ.๗๐๖/๑๖)**
๕. ต้อง**ระบุทั้งชื่อกฎหมายและเลขมาตรา**ด้วย จะระบุอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้
 แต่มีฎีกาเฉพาะข้อเท็จจริงตัดสินยกเว้นไว้ ...

▶ **๕.๑ อ้างเลขมาตรา แต่ไม่อ้างกฎหมาย** ถ้าประมวลจากคำฟ้องแล้วพอทราบว่า โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษตามกฎหมายใดถือว่าชอบตาม ม.๑๕๘(๖) ฎ.๑๗๐๐/๑๔(ญ.) หน้าคำฟ้องระบุข้อหาปลอมหนังสือ ใช้หนังสือปลอม ส่วนคำขอท้ายฟ้องขอให้ลงโทษตามมาตรา ๒๖๔, ๒๖๕ และ ๒๖๘ โดยไม่ระบุชื่อกฎหมาย แต่เมื่อประมวลแล้วทราบได้ว่ากฎหมายที่ขอให้ลงโทษคือ ป.อาญา เช่นนี้ฟ้องสมบูรณ์ตาม ป.วิอาญา ม.๑๕๘(๖)

๕.๒ อ้างเลข พ.ศ.ของ พ.ร.บ. ผิด

ฎ.๑๓๗๕/๖๔ ฟ้องขอให้ลงโทษตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.๒๕๔๓ ที่ถูกต้อง ๒๕๓๔ พอทราบได้ เป็นฟ้องที่สมบูรณ์

▶ **๕.๓ ระบุแต่ชื่อกฎหมาย แต่ไม่ระบุมาตรา**

ฎ.๔๓๓๕-๙ / ๔๔ พ.ร.บ.เช็ค มีเพียง ๑๑ มาตรา และมี ม.๔ เพียง ม.เดียวที่บัญญัติว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ ส่วน ม.อื่นเป็นบทบัญญัติเรื่องอื่น แม้คำฟ้องจะระบุแต่ชื่อกฎหมายไม่ระบุมาตรา แต่โจทก์ก็บรรยายฟ้องถึงการออกเช็คที่มีลักษณะหรือการกระทำไว้ชัดแจ้งครบถ้วนตาม ม.๔ แล้ว ทั้งจำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีและไม่หลงต่อสู้ จึงไม่อาจเป็นการกระทำตาม ม. อื่นได้อีก เท่ากับอ้างมาตราแล้วตาม ม.๑๕๘ (๖)

▶ **๖. อ่างกฎหมายที่ถูกยกเลิกแล้วเท่ากับไม่ได้อ่าง**

ฎ.๔๘๘/๘๓ โจทก์อ่างกฎหมายที่ยกเลิกแล้วมาขอให้ลงโทษจำเลย เท่ากับ
ไม่ได้อ่างกฎหมายมาเลย หากใช้เป็นเรื่องที่โจทก์อ้างฐานความผิดหรือ
บทมาตรานิต (โจทก์ฎีกาต่อสู้ว่าเข้า ม.๑๙๒ ว.๕)

ฎ.๘๗๔/๔๔ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตาม พ.ร.บ.ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.๒๔๗๙
ม.๑๑ ซึ่งถูกยกเลิกโดย พ.ร.บ.ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.๒๕๑๑ แล้ว
เท่ากับไม่ได้อ่าง

มาตรา ๑๕๘ (๗)

▶ **ฟ้องต้องมีลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียน หรือพิมพ์ฟ้อง**

๑. หมายถึงตัวโจทก์เท่านั้น ทนายลงชื่อแทนไม่ได้ (ฎ.๔๓๕/๘๓)
๒. ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ลงชื่อเป็นโจทก์ได้ (ฎ.๘๙๐/๓๐ ญ.)
(ฎ.๘๙๘-๙๑๒/๓๐)
๓. คดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา แม้จะฟ้องรวมกันมา คดีส่วนแพ่ง
ทนายลงชื่อได้ (ฎ.๓๐๐/๐๗)

มาตรา ๑๕๘ (๗) ต่อ

๔. เฉพาะคำฟ้องใน ศต. เท่านั้น ไม่รวมคำฟ้อง อุตธรณ์. ฎีกา (ฎ.๗๕๑/๒๐)

๕. ไม่รวมถึงคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม เพราะไม่ใช่คำฟ้อง (ฎ.๒๙๐/๐๑)

๖. ต้องลงลายมือชื่อ **สด** จะถ่ายเอกสารไม่ได้

ฎ.๑๕๕๐/๕๓ คำขอท้ายฟ้องเป็นเอกสารที่ถ่ายสำเนาจึงเป็นคำฟ้องที่ไม่มีลายมือชื่อ

โจทก์ ผู้เรียงและพิมพ์ ไม่ชอบตาม ม.๑๕๘(๗) (ฎ.๘๖๙/๕๕)

๗. อัยการลงชื่อโดยไม่วงเล็บชื่อและระบุตำแหน่งก็ชอบ เพราะหน้าแรก

ก็ระบุตำแหน่งไว้ชัดเจนแล้ว (ฎ.๖๖๖๓/๕๐)

มาตรา ๑๕๘ (๗) ต่อ

- ▶ ๘. ถ้าพิมพ์ลายนิ้วมือต้องมีพยานลงลายมือชื่อรับรองสองคน จึงจะถือเป็นการลงลายมือชื่อ เมื่อมีพยานรับรองคนเดียวจึงถือว่าลายพิมพ์นิ้วมือเสมอลายมือชื่อโจทก์ไม่ได้ (ฎ.๒๒๕๕๐/๒๒)

***** ๙. หากศาลรับฟ้องแล้วตรวจพบภายหลังก็สั่งให้แก้ฟ้องไม่ได้ หากโจทก์

ไม่ขอแก้ศาลต้องยกฟ้อง (ฎ.๑๔๕๐/๕๓) มีปัญหาอยู่ *****

แต่มีฎีกากลับแนว

ฎ.๖๓๘๖/๖๒ ฎ.ฟ้องไม่ถูกต้องเพราะไม่ลงลายมือชื่อผู้เรียง / ผู้เขียน / พิมพ์ฟ้อง เป็นข้อผิดพลาดเพียงเล็กน้อยศาลฎีกาสั่งแก้ไขได้ “...ฟ้องโจทก์ได้ลงลายมือชื่อโจทก์แล้ว แต่เหตุที่ไม่ปรากฏลายมือชื่อผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง น่าจะเพราะ ... เป็นข้อผิดพลาดเพียงเล็กน้อยสามารถแก้ไขได้ ...”

ฎ.๗๖๐๓/๖๒ และ ๑๓๗๘/๖๔ เดินตาม

ข้อสังเกต เฉพาะผู้เรียง เขียน และพิมพ์ แต่ไม่นำรวมถึงลายมือชื่อโจทก์ (ฎ. ๑๔๖๕/๖๓)

ฎ.๑๔๖๕/๖๓ โจทก์ไม่ลงลายมือชื่อในฟ้อง เป็นฟ้องที่ไม่ชอบตาม ม.๑๕๘ (๗) การจะสั่งให้แก้ฟ้องตาม ม.๑๖๑ ว.๑ ก็ล่วงเลยเวลาแล้ว เพราะ ศต.ดำเนินกระบวนการพิจารณาเสร็จสิ้นแล้ว ศก.ต้องยกฟ้อง ๑๐. ยกฟ้องแล้วฟ้องใหม่ได้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ (ฎ.๓๔๑๐/๕๔)

สรุปผล ม.๑๕๘(๗)

▶ ถ้าฟ้องไม่มีลายมือชื่อโจทก์ เป็นฟ้องที่ไม่ชอบตาม ม.๑๕๘ (๗)

- (๑) ถ้าศาลพบในชั้นตรวจคำฟ้อง สั่งให้โจทก์แก้ได้ ตาม ม.๑๖๑
- (๒) หลังรับฟ้องแล้ว โจทก์ขอแก้ฟ้องได้ ตาม ม.๑๖๓ และ ๑๖๔
- (๓) ถ้าโจทก์ไม่ขอแก้ ศาลสั่งให้แก้ไม่ได้เพราะถือว่าล่วงเลยเวลาที่จะสั่งให้แก้ได้ โดยศาลต้องยกฟ้องเท่านั้น (ฎ.๑๓๔๑/๓๐) และ **ฎ.๑๔๖๕/๖๓**

******* ส่วน ฎีกา ๖๓๘๖/๒๕๖๒ ฎ.เป็นกรณีของผู้เรียง**

จบครั้งที่ ๑ (๒๘ม.ค. ๖๕)